

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرکز توسعه و هماهنگی پژوهش دانشگاه علوم پزشکی تبریز

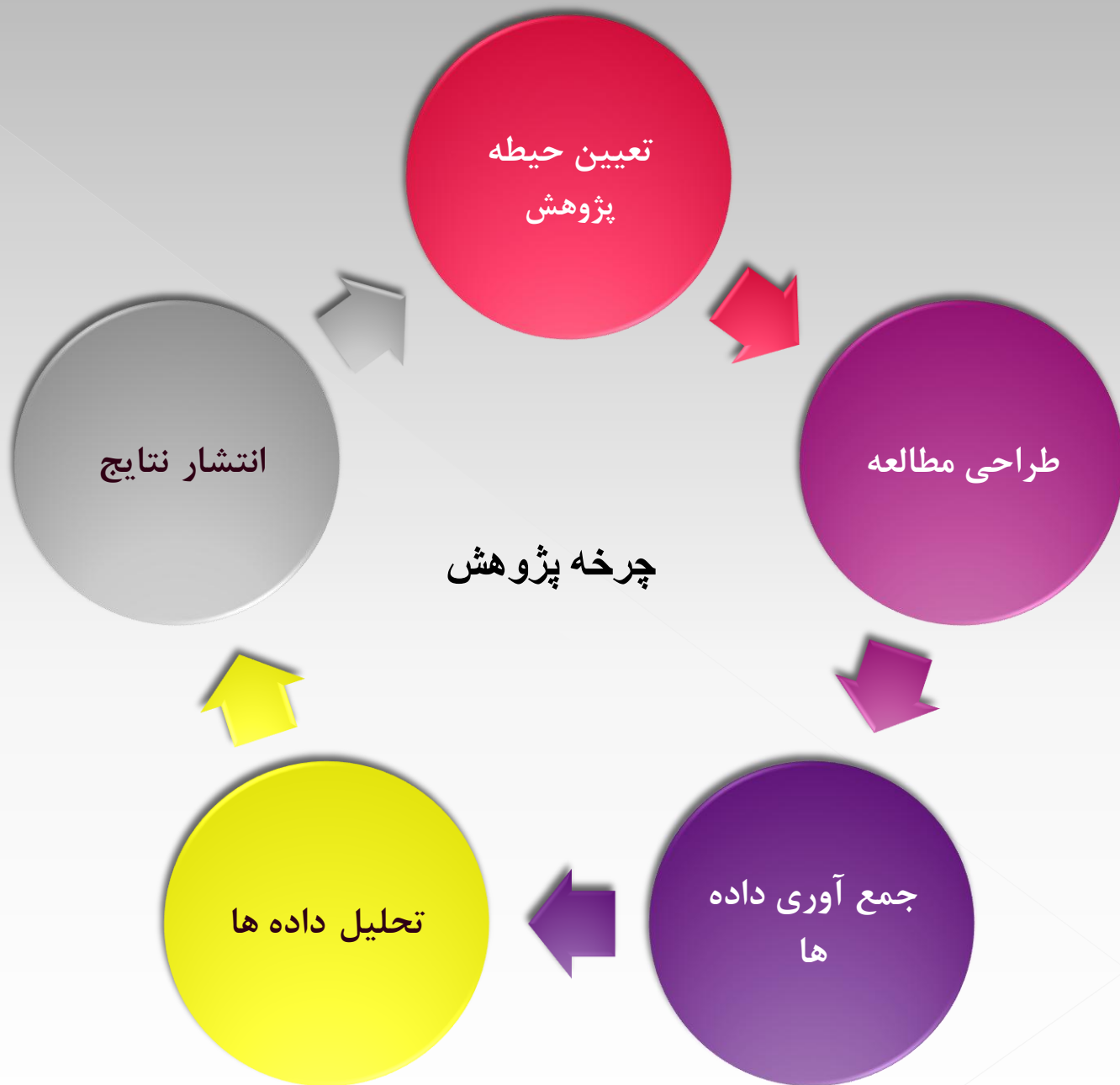
RDCC

Writing an Effective Title

Dr. Leila Nikniaz
Assistant professor
Health Management Research Center
Tabriz University of Medical Sciences

پژوهش چیست؟

- پژوهش به روش علمی، مجموعه ای از مقررات و قواعدی است که چگونگی جستجو برای یافتن **حقایق مربوط به یک موضوع** را نشان می دهد
- فرآیند پژوهش شامل فرآیند منسجم:
  - > جستجو،
  - > جمع آوری نظام مند و هدفمند داده ها،
  - > تجزیه و تحلیل آن ها و
  - > تفسیر نتایج
- است که جهت کسب دانش جدید و یا تأیید دانش موجود انجام می پذیرد.

تحقیق (Research)

تعریف: روش نظام یافته برای پاسخ به یک پرسش یا حل یک مشکل خاص از طریق جمع آوری، بررسی و تفسیر داده ها

مراحل متعدد و منظم با روش اجرای مشخص

تقسیم بندی تحقیقات

بر اساس استفاده از نتایج:

- ❑ بنیادی Basic (کاربرد نزدیک ندارد)
- ❑ کاربردی Applied (کاربردی نزدیک دارد)
- ❑ بنیادی-کاربردی
- ❑ جامعه نگر (HSR)

بر اساس هدفی که تحقیق دنبال میکند:

- ❖ Descriptive توصیفی
- ❖ Analytic تحلیلی
- ❖ Experimental مداخله‌ای

Basic Research

- کاربرد نتایج آنها در حال حاضر مشهود نیست.
- براساس حس کنجکاوی می باشند.
- عمدتاً پروژه های پر خرجی هستند.
- توسط تیم های قوی تحقیقاتی طراحی و انجام می شوند.
- در مراکز علمی و آکادمیک انجام می شوند.

Applied Research

- انجام پژوهش بر مبنای نیاز جامعه بشری می باشد.
- کاربرد نتایج تحقیق در جامعه مشهود می باشد.
- هزینه های آنها در مقایسه با تحقیقات بنیادی کمتر است.

بنیادی

کاربردی

ایجاد و بسط دانشی فراگیر

شناخت و بررسی مشکلات

پاسخ به پرسش‌های واحد

پاسخ به پرسش‌های متعدد

کشف روابط یا اثرات معنی‌دار آماری

کشف روابط یا اثرات معنی‌دار کاربردی

Health System Research

پژوهش در راستای مسائل بهداشتی جامعه

پژوهش در سرویس دهی بهداشتی >

پژوهش در زمینه نیروهای انسانی >

تجزیه و تحلیل سیاسی و اقتصادی >

تحقیقات در زمینه تصمیم گیری >

مراحل انجام یک تحقیق علمی

- انتخاب موضوع
- بیان مساله
- مروری بر متون
- اهداف، فرضیات و سوالات
- تبیین و تعریف متغیرها
- نوع و روش مطالعه
- جامعه پژوهش و حجم نمونه
- روش نمونه گیری
- ابزار گردآوری داده ها
- پایایی و روایی ابزار گردآوری
- محدودیت ها و مشکلات
- ملاحظات اخلاقی
- جدول گانت اجرایی
- منبع نویسی
- بودجه بندی
- ❖ تصویب طرح پژوهشی
- ❖ اجرا
- ❖ تجزیه و تحلیل داده ها
- ❖ ارائه گزارش نهایی طرح

- تصور نمائید کارشناس بهداشت محیط شهرتان هستید.
- پزشک مرکز مراجعه ۲۰ نفر از اهالی را با علائم اسهال و استفراغ به شما اعلام می کند.
- حال شما تلاش خواهید کرد تا علت/علتها را بیابید.
- بنابراین به جستجو می پردازید تا مشکل اصلی ابتلای افراد به اسهال را پیدا کنید و با انجام اقدام مناسب بهداشتی آن را رفع نمایید.

○ مشکل :

> بروز بیش از حد انتظار اسهال در شهر

○ پرسش :

> راه های احتمالی ابتلای افراد به بیماری کدامند؟

> انجام بررسی عینی و آزمایشگاهی مواد غذایی یا آب آلوده

> انجام اقدام بهداشتی و پیشگیری مناسب

○ عنوان :

> بررسی علل ابتلای اهالی شهر .... به بیماری اسهالی

معیارها برای اولویت بندی (معیار WHO)

- ❖ مناسبت
- ❖ اجتناب از دوباره کاری
- ❖ قابلیت اجرا
- ❖ مقبولیت سیاسی
- ❖ هزینه - فایده
- ❖ فوریت نیاز به داده ها
- ❖ ملاحظات اخلاقی

معیارهای انتخاب یک موضوع

اولويت

● شدت مساله

● وسعت مساله

● افراد تحت تاثير

دوباره کاری

قبل از اینکه تصمیم به اجرای یک طرح تحقیقاتی بگیرید. بسیار مهم است که دریابید آیا موضوع پیشنهادی در منطقه مورد نظر و یا مناطق مشابه مورد بررسی قرار گرفته است یا خیر؟

تنها در سه وضعیت زیر می توان به انجام تحقیق روی موضوعی که قبلا روی آن کار شده است اقدام کرد.

- در شرایط زمانی متفاوت
- در شرایط جغرافیائی مختلف
- در صورت عدم دستیابی به نتایج کافی

قابلیت اجرا

به هنگام پیشنهاد پروژه ، باید به موارد زیر جهت انجام آن توجه نمود:

۱- نیروی انسانی

۲- زمان

۳- تجهیزات و امکانات

۴- منابع مالی

فوریت نیاز به داده ها

برای تصمیم گیری ،چه اندازه نیاز فوری به داده ها داریم؟
تصمیم بگیریید کدام تحقیق باید اول و کدامیک بعداً انجام
شود.

ملاحظات اخلاقی

از جمله مهمترین شرایط برای انتخاب موضوع عدم تضاد و مواجهه آن با ملاحظات اخلاقی است. لذا بایستی طرح پیشنهادی خود را از نظر ملاحظات اخلاقی زیر مورد بازنگری دقیق قرار داد:

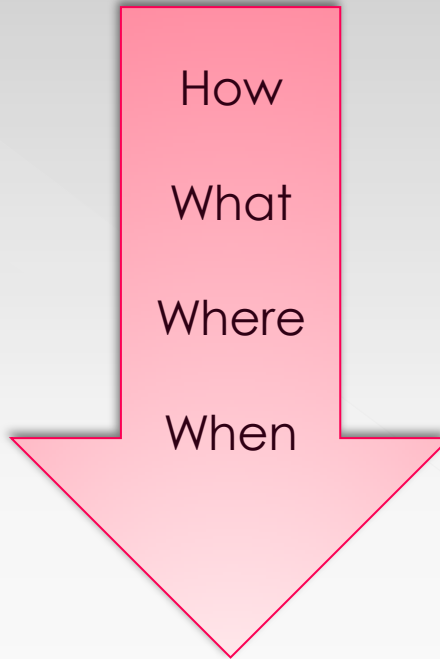
★ موضوع طرح چقدر مورد قبول کسانی که روی آنها بررسی انجام می گیرد، خواهد بود.

★ آیا میتوان رضایت نامه کتبی از افراد مورد مطالعه گرفت.

★ آیا شرایط افراد مورد مطالعه در نظر گرفته شده است؟

عنوان

موضوع

عنوان

خصوصیات یک عنوان تحقیق خوب

- > از کلمات **کوتاه، رسا** و در حد امکان از یک **زبان** استفاده شود. عنوان نبایستی از پانزده کلمه تجاوز کند.
- > عبارت **گویا** باشد و **گیج کننده** نباشد. از اختصارات که ممکن است مخفف عبارات مختلفی باشند پرهیز شود.
- > در تحقیقات **توصیفی بیان مکان و زمان تحقیق** در عنوان ضرورت دارد.
- > در عنوان دقیقاً " آنچه محقق بدنبال تعیین آن است بیان شود.

- > سعی شود دامنه تحقیق **محدود** در نظر گرفته شود.
- > عنوان را **غیر سوالی** مطرح نمائید.
- > از کلمات **مناسب و مطلوب** استفاده شود.
- ◎ عنوان بدون جهت گیری باشد.
- ◎ در برخی موارد ذکر روش کار در عنوان افزایش اعتبار پژوهش

عنوان

عنوان به ما می گوید:

چه چیزی را

در چه زمانی

روی چه افرادی

مطالعه خواهیم کرد.

بنابراین عنوان پژوهش باید حتی الامکان گویای مسائل زیر باشد:

• موضوع

• روش مطالعه

• جمعیت مورد مطالعه

• زمان و مکان انجام مطالعه

عنوان‌های پژوهشی توصیفی معمولاً به صورت زیر نوشته
می‌شوند:

تعیین.....در.....

شیوع.....در.....سال.....

مثال

● مشارکت پرستاران و پزشکان در تصمیم‌گیری‌های بالینی از دیدگاه پرستاران در بیمارستان‌های شهر تبریز در سال ۱۳۹۳

عنوان‌های پژوهشی تحلیلی معمولاً به صورت زیر نوشته می‌شوند:

رابطه.....با.....
مقایسه..... و.....

مثال

- رابطه شدت و مدت دیسمنوره با نوع IUD مورد استفاده زنان در تنظیم خانواده
- مقایسه استحکام باندی دو نوع ترمیم آمالگامی و ترمیم کامپوزیتی

عنوان‌های پژوهشی تجربی معمولاً به صورت زیر نوشته می‌شوند:

اثرات ..... روی .....
نقش ..... در .....
مقایسه اثر ..... و ..... در .....

عنوان پروژه را چگونه بنویسیم؟

- ابتدا باید به کامل‌ترین شکل ممکن عنوان خود را نوشت.
- بعد به ترتیب تک‌تک کلماتی که در عنوان نوشته شده را پوشاند.
- بعد از پوشاندن هر کلمه، عنوان را مجدداً خواند.
- اگر عنوان معنی داشت و پیام خود را رساند، باید دانست آن کلمه‌ای که پوشانده شده، زائد است و بیان آن ضرورتی ندارد.
- فقط کلماتی را باید نگاه داشت که حذف آن‌ها معنای عبارت را از بین می‌برد.

در مادران
شیرده

[Redacted]

از برخی

[Redacted]

[Redacted]

و

در شیر
مادر

با توجه به موارد گفته شده، عنوان های داده شده را مطالعه و در صورت نیاز ویرایش نموده و در یک برگه بصورت پیشنهاد بنویسید.

- بررسی کاهش Vasectomy در تبریز
- آیا افزودن فلوئور به آب روستاها باعث کاهش پوسیدگی دندان می شود.
- بررسی تاثیر مثبت عصاره زیره بر درمان آلزایمر در تبریز سال ۱۳۹۱
- بررسی نگرش و عملکرد کارگران کارخانجات شهرستان تبریز در مورد استفاده از وسایل حفاظت فردی در سال ۱۳۹۰

روش تحقیق کاربردی در علوم پزشکی

براساس سرفصل های مصوب
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

Applied Research Methodology in Medical Sciences

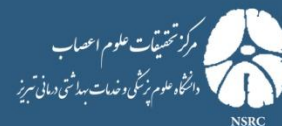
دکتر مرتضی قوجازاده
دکتر فاطمه پورنقی آذر

روش تحقیق کاربردی در علوم پزشکی
Applied Research Methodology in Medical Sciences

دکتر مرتضی قوجازاده
دکتر فاطمه پورنقی آذر

۱۳۹۴

Applied Research Methodology in Medical Sciences

Morteza Ghojzadeh M.P.H., Ph.D.
Fatemeh Pournaghi Azar DDS., MDS.

سخنی با خوانندگان

کتاب حاضر دارای این ویژگی خاص است که به پژوهشگران در تدوین گام به گام مراحل مختلف انجام یک پژوهش به زبانی ساده و علمی و با مثال های روشن کمک می نماید. نویسندگان با اعتقاد بر این باور و به امید ارائه خدمتی شایسته اقدام به تهیه و تدوین این نوشتار نموده و مخاطبین خود را پژوهشگران جوان و مشتاق علوم پزشکی قرار داده اند.

نام گذاری عنوان روش تحقیق کاربردی در علوم پزشکی بر این کتاب نیز ناشی از باور فوق است تا با بیان اساسی ترین و مقدماتی ترین اصول پژوهش با زبانی حتی الامکان ساده و روان، بتواند بر آشنایی آنان با فنون و مهارت های پژوهش بیفزاید و به همین دلیل از بیان و ارائه فرمول ها و با محاسبات ریاضی پیچیده که بعضاً در پژوهش های علوم پزشکی کاربرد دارد؛ اجتناب شده است. کتاب حاضر شامل ۱۵ فصل جداگانه هست که هر فصل، به بیان جزئیات و اجزای یک پژوهش کاربردی می پردازد.

ISBN : 978-600-7128-55-8

بها ۵۰۰۰۰ ریال